

PIENCPHIT & ARTS

หม่อมราชวงศ์ทัย

(หม่อมราชวงศ์กระต่าย วิศวรางกูร)

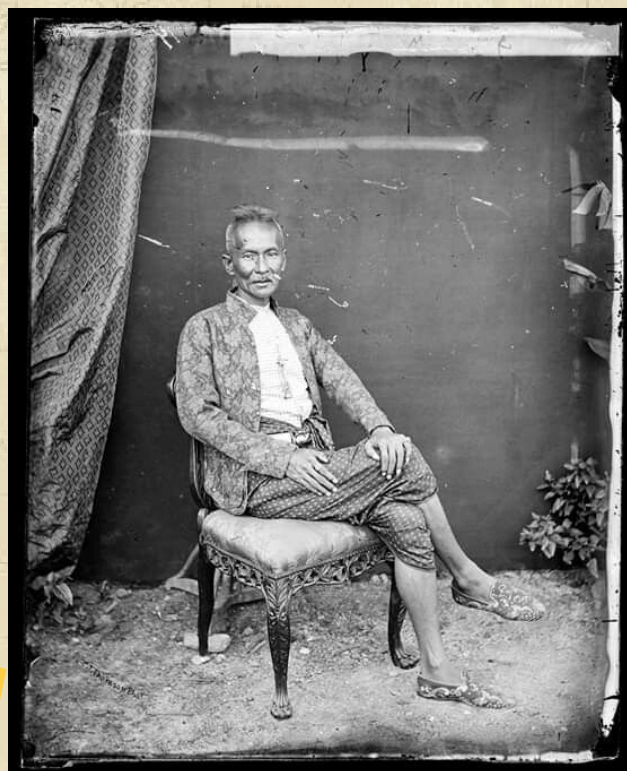
ประวัติ

หม่อมราโชทัย นามเดิม หม่อมราชวงศ์
กระต่าย อิศรางกูร เป็นบุตรหม่อมเจ้าชุ่ม
(ต่อมาคือพระวงศ์เธอ กรมหมื่นเทวานุรักษ์
โอรสสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรม
ขุนอิศรานุรักษ์ (ต้นราชสกุลอิศรางกูร)) กับ
หม่อมนก เกิดเมื่อ พ.ศ. 2362

ม.ร.ว.กระต่ายได้ถวายตัวเป็นข้าหลวงเดิม
มาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่
หัวทรงผนวชในรัชกาลที่ 3 และได้เรียน
ภาษาอังกฤษกับหมอบลัดเลย์ เมื่อพระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครอง
ราชย์ ม.ร.ว.กระต่ายจึงได้เข้ารับราชการ
เป็นราชเลขาธุการ ต่อมาได้รับพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ เป็นหม่อมราโชทัย ราวก่อนหรือ
ต้นพ.ศ. 2398

พ.ศ. 2400 หม่อมราโชทัยได้ทำหน้าที่เป็นล่ามร่วมคณะทูตที่
พระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม บุนนาค) เป็นหัวหน้าเดินทางไป
เจริญทางพระไมตรีกับประเทศอังกฤษ เมื่อกลับมาได้รับ
พระราชทานพานทองเล็กเป็นบำเหน็จความชอบในราชการ แล้ว
ได้เป็นอริบตีผู้พิพากษาศาลต่างประเทศคนแรก และทำหน้าที่
ช่วยราชการติดต่อกับอังกฤษในเรื่องต่าง ๆ เช่นต่อเนรับลอร์ด
เฮย์ (Lord John Hay) ผู้บัญชาการทัพเรืออังกฤษที่เข้ามา
กรุงเทพฯ ในพ.ศ. 2404 เป็นต้น นอกจากนี้ได้เขียนจดหมายเหตุ
เป็นรายงานไว้แล้ว หม่อมราโชทัยได้นำเนื้อความจดหมายเหตุมา
แต่งขยายเป็นกลอน เรียกว่านิราศลอนดอน* ชายกรรมสิทธิ์
การพิมพ์ครั้งแรกให้หมอบรัดเลย์เป็นเงิน 400 บาทเมื่อพ.ศ.
2404 ภายหลังเมื่อพ.ศ. 2408 มีประกาศขายหนังสือใน
บางกอกกรีกคอเดอร์โดยระบุว่า “เจ้าของหนังสือนิราศลอนดอนนั้น
อยู่ที่แพริมปากคลองขุดตพานหัน ชื่อนายจ่างง” หม่อมราโชทัย
ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2410 อายุได้ 48 ปี

ผลงาน

นิราศลอนดอน

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้พระยามนตรีสุริยวงศ์ เป็นราชทูตไทยไปเจริญสัมพันธไมตรีกับอังกฤษจุดมุ่งหมายนิราศลอนดอนนี้หม่อมราชวงศ์ถัย (ม.ร.ว. กระจ่าง) ได้แต่งขึ้นในคราวได้ร่วมไปในคณะราชทูตไทยเพื่อเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4 พ.ศ. 2400 ได้แต่งพร้อมกับจดหมายราชทูตไทยไปอังกฤษ

เนื้อหา

กล่าวถึงการเดินทางของคณะทูต โดยเรือกำปั่นไปสิงคโปร์ โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 แต่งราชทูตออกจากกรุงเทพฯ จนถึงเมืองสิงคโปร์

ตอนที่ 2 ว่าด้วยราชทูตออกจากเมืองสิงคโปร์ไปถึงเมืองไทรโรว์ แคว้นนายซุบโต

ตอนที่ 3 ว่าด้วยราชทูตออกจากไทรโรว์ถึงเกาะมอลตา และเมืองยิบรอลเตอร์และเมืองไวโคและเมืองปอร์ดสมัทในอังกฤษ

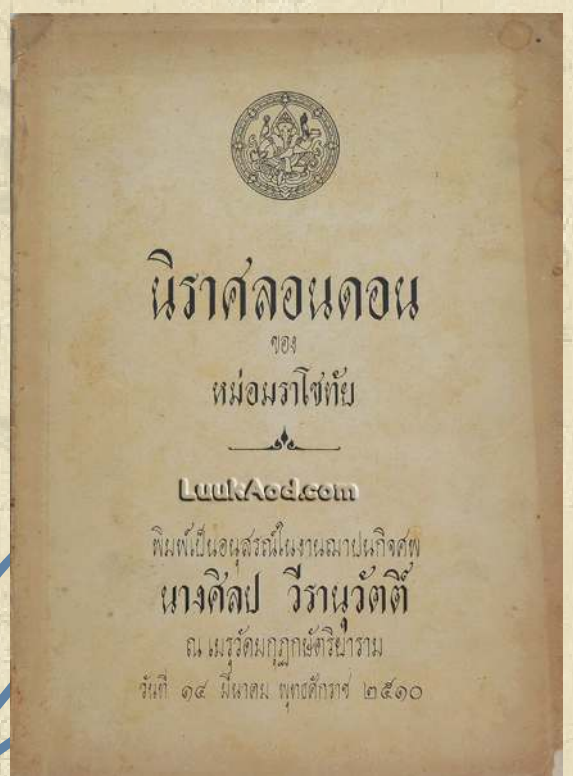
ตอนที่ 4 ว่าด้วยราชทูตไปจากเมืองปอร์ดสมัทถึงเมืองลอนดอน ดูการเล่นต่างๆ

ตอนที่ 5 ว่าด้วยราชทูตนำพระราชสาส์นขึ้นไปเฝ้าพระนางวิกตอเรีย

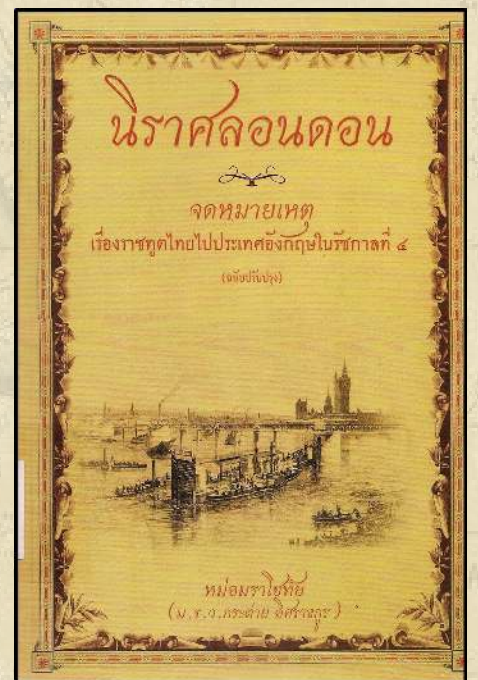
ตอนที่ 6 ว่าด้วยพระนางเจ้าเซ็ญราชทูตไปเลียงโຕະ

ตอนที่ 7 ว่าด้วยที่ว่าการราชการซื้อปาลิเมนต์และเมืองต่างๆ

ตอนที่ 8 ว่าด้วยเฝ้าควีนที่วังบักกิงแฮม ดูรำเท้าและการซ้อมทหาร และการอวาทะเจ้าลูกเธอหญิงใหญ่

ตอนที่ 9 ว่าด้วยกษัตริย์ (ควีน) ให้เจ้าหญิงและราชทูตไป
ดูคุกและคลังและแม่น้ำเทมส์
ตอนที่ 10 ว่าด้วยควีนตั้งขุนนางและราชทูตเข้าเฝ้ากุลา
ไปดูที่ซังคัมบ้า และพิพิธภัณฑ
ตอนที่ 11 ว่าด้วยราชทูตออกจากเมืองลอนดอนไปตั้งท่าโด
เวอ และกลับว่าด้วยประเทศเครดบริดตัน
ตอนที่ 12 ว่าด้วยผู้รับใช้ปรณนิมิตราชทูตที่โรงแรมและ
ราชทูตออกจากเมืองลอนดอนจะกลับมาเมืองไทยและได้
แวะที่เมืองฝรั่งเศส
ตอนที่ 13 ว่าด้วยราชทูตอยู่เมืองสุเอส แขวงเมืองอายซุบ
โต แล้วไปเมืองแมกกะและเมืองดาลีและเมืองสิงคโปร์
ตอนที่ 14 ว่าด้วยรับแขกเมืองที่มาส่งราชทูตเข้าเฝ้า แล้ว
เดินทางกลับกรุงเทพฯ

คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

นิราศเรื่องนี้เป็นนิราศเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ทำให้รู้จัก วัน เวลา เดินทางของคณะทูตโดยละเอียดโดยไม่ต้องไปค้นหาหลักฐานที่อื่นให้ลำบาก

คุณค่าด้านประเพณี – วัฒนธรรม

สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประเพณีไทย ในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี เช่น ประเพณีการเข้าเฝ้าของราชทูตไทย จนได้รับการยกย่องจากราชสำนัก อังกฤษว่าเป็นประเพณีที่ดีงาม มีกริยาอ่อนน้อม เคารพ และชี้ให้เห็นถึงประเพณีในราชสำนักอังกฤษด้วย